

TRŽIŠTE NEŽIVOTNOG OSIGURANJA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Bilić, Nikolina

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:298392>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-28**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

TRŽIŠTE NEŽIVOTNOG OSIGURANJA U
REPUBLICI HRVATSKOJ

Mentor:

prof. dr. sc. Marijana Ćurak

Student:

Nikolina Bilić

Split, rujan 2019.

SADRŽAJ:

1. UVOD.....	4
2. PROIZVODI NEŽIVOTNOG OSIGURANJA.....	5
2.1 Transportno osiguranje.....	5
2.1.1 Osiguranje stvari za vrijeme prijevoza (kargo).....	6
2.1.2 Osiguranje brodova i zračnih letjelica (kasko).....	6
2.1.3 Osiguranje od odgovornosti u transportu.....	7
2.2 Osiguranje imovine u užem smislu.....	8
2.2.1 Osiguranje industrijske i trgovačke djelatnosti.....	8
2.2.2 Privatna osiguranja.....	8
2.2.3 Osiguranje poljoprivrede.....	9
2.2.4 Osiguranje prometnih sredstava.....	9
2.3 Osiguranje od odgovornosti.....	10
2.4 Kreditno osiguranje.....	10
2.4.1 Kreditno osiguranje u užem smislu.....	11
2.4.2 Kaucijsko osiguranje.....	12
2.5 Osiguranje osoba u okviru neživotnog osiguranja.....	12
2.5.1 Zdravstveno osiguranje.....	12
2.5.2 Osiguranje od nezgode.....	13
2.5.3 Putno osiguranje.....	13

3. SUDIONICI TRŽIŠTA OSIGURANJA.....	15
3.1 Društva za osiguranje.....	15
3.2 Ugovaratelji osiguranja.....	17
3.3 Distributeri u osiguranju.....	18
4. ANALIZA RAZVIJENOSTI TRŽIŠTA NEŽIVOTNOG OSIGURANJA U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	21
4.1 Analiza premija i pokazatelja razvijenosti tržišta neživotnog osiguranja.....	21
4.2 Analiza likvidiranih šteta u neživotnom osiguranju.....	32
5. ZAKLJUČAK.....	36
LITERATURA.....	38
PRILOG 1.....	39
SAŽETAK.....	40
SUMMARY.....	41

1. UVOD

Osiguranje je kompleksan i složen mehanizam koji doprinosi pojedincu, društvu i gospodarstvu. Može se podijeliti na neživotna i životna osiguranja prema čl. 7. Zakona o osiguranju koji glasi: „*Poslovi osiguranja su sklapanje i ispunjavanje ugovora o neživotnom, odnosno životnom osiguranju osim obveznih zdravstvenih, obveznih mirovinskih i obveznih socijalnih osiguranja.*”¹ Neživotna osiguranja predstavljaju vrlo heterogeni segment tržišnog osiguranja, posebno u segmentu proizvoda osiguranja.

Cilj ovog rada je analizirati neživotna osiguranja i strukturu tržišta osiguranja u smislu proizvoda i sudionika tržišta, te razvijenost tržišta osiguranja u Republici Hrvatskoj. Znanstvene metode koje će biti korištene u ovom radu su: metoda analize, sinteze, metoda indukcije, dedukcije, metoda deskripcije, te grafičko i tablično prikazivanje.

Ovaj rad će biti podijeljen na pet poglavlja: uvod, proizvode neživotnog osiguranja, sudionici na tržištu, analiza tržišta neživotnog osiguranja u Republici Hrvatskoj i zaključak. Drugo poglavlje će sadržavati opis proizvoda neživotnog osiguranja, te podvrste koje će biti detaljno opisane. U trećem poglavlju analizirat će se sudionici tržišta osiguranja. U četvrtom poglavlju će bit analizirana razvijenosti tržišta neživotnog osiguranja u Republici Hrvatskoj. U zadnjem poglavlju, zaključku će biti iznesene glavni zaključci vezani za kretanja na hrvatskom tržištu neživotnih osiguranja.

¹ Narodne novine, (2018): Zakon o osiguranju, Narodne novine d.d. Zagreb, 30/15, 112/18, čl. 7.

2. PROIZVODI NEŽIVOTNOG OSIGURANJA

Neživotno osiguranje predstavlja jednu od dvije vrste osiguranja prema bilanciranju poslovnog rezultata. U proizvode neživotnog osiguranja se ubrajaju:

- **Transportno osiguranje**
- **Osiguranje imovine u užem smislu**
- **Osiguranje od odgovornosti**
- **Kreditno osiguranje**
- **Osiguranje osoba u okviru neživotnog osiguranja.**

2.1 Transportno osiguranje

Transportno osiguranje je nastariji oblik imovinskog osiguranja u kojem se prenosi rizik sa brodovlasnika na društvo za osiguranje. Ono predstavlja iznimno značajan čimbenik uspješnog poslovanja u domaćem i međunarodnom prometu. „U transportna osiguranja u Hrvatskoj ubraja se i pomorsko osiguranje, koje zauzima posebno mjesto, dok se cestovna i željeznička osiguranja izuzimaju iz transportnih osiguranja i reguliraju drugim posebnim propisima.”²

Najčešći oblici osigurljivog interesa u transportnim osiguranjima se pojavljuju kod vlasništva nad brodom, zrakoplovom ili robom, vozarine, premije osiguranja, očekivanog dobitka, carine, poreza itd.

Transportno osiguranje obuhvaća:

- osiguranje stvari za vrijeme prijevoza (**kargo**)
- osiguranje brodova i zrakoplova (**kasko**)
- **osiguranje od odgovornosti** u transportu.

² Ćurak M., Jakovčević D. (2007): Osiguranje i rizici, RRIF, Zagreb, str. 120.

2.1.1 Osiguranje stvari za vrijeme prijevoza (kargo)

Kargom se smatra sva roba koja se može ukrcati na bilo koju vrstu prijevoznog sredstva sa svrhom prijevoza tj. transporta robe. Prilikom osiguranja karga postoje različiti oblici pokrića. To može biti protiv svih rizika, protiv osnovnih rizika, protiv specijalnih rizika, što ovisi o vrsti robe i rizika koji se žele pokriti. Kargo osiguranje pokriva pošiljku tijekom cijelog prijevoza robe; od prodavatelja do kupca. Najvažnije obilježje karga je pokriće određenih rizika za pošiljku koja se prevozi. U poslovanju je bitno točno definirati trenutak prelaska rizika sa prodavatelja na kupca. U vanjskotrgovinskom poslovanju se koriste klauzule, u kojima je točno definiran trenutak prelaska rizika sa prodavatelja na kupca kako bi se izbjegli nesporazumi vezani za rizik i preuzimanje robe. Postoji niz važnih čimbenika rizika kod kargo osiguranja. To su: vrsta prijevoznog sredstva, vrsta robe koja se prevozi, pakiranje, veličina/težina/vrijednost robe (radi rizika krađe), ruta i trajanje putovanja, te godišnje doba.

2.1.2 Osiguranje brodova i zračnih letjelica (kasko)

Kasko osiguranje brodova je osiguranje koje pokriva sve vrste brodova, od malih čamaca do velikih tankera. Ono osigurava samo brod (strojeve i uređaje na brodu), ne robu koja se prevozi. Pokriva štete koje su nastale na brodu i opremi, te time pokriva opasnosti kojima je brod izložen tijekom plovidbe kao što su eksplozija, krađa itd.

Kaskom su pokrivena štete koje su nastale zbog osiguranih rizika kao što su potpuni ili djelomični gubitak, troškovi spašavanja i nagrada, zajednička havarija i troškovi utvrđivanja i likvidacije štete koja je pokrivena osiguranjem. Brodovi se mogu osigurati na razne kombinacije; vrijeme, na pojedino putovanje ili kombinacijom vrijeme – putovanje. „Kasko osiguranjem broda nije pokrivena odgovornost osiguranika za štete koje su nanosene trećim osobama, osim ako je ugovorom o osiguranju drukčije određeno.”³

Kasko se može podijeliti na domaći i međunarodni kasko. Domaći kasko se osigurava prema domaćim uvjetima, te pokriva i dopunske rizike, dok se međunarodni kasko osigurava prema Institutskim klauzulama. Ono što utječe na rizik kod pomorskog kasko osiguranja je tip i godina izgradnje broda, kapacitet i način na koji je brod izgrađen.

³ Ćurak M., Jakovčević D. (2007): op. cit., str. 124.

Kasko brodova u gradnji

U ovoj vrsti osiguranja brodova se pojavljuju rizici montaže i porinuća broda. Osiguranje brodova u gradnji provodi na dva načina. Prvi način je osiguranje prema domaćim uvjetima i tarifama, dok je drugi način osiguranje prema institutskim klauzulama i međunarodnim tarifama, koje obuhvaćaju sve rizike kojima jer brod u izgradnji izložen od polaganja kobilice do probne vožnje broda.

Osiguranje zračnih letjelica

Ova vrsta osiguranja se koristi i provodi po sličnim načelima kao i pomorsko kasko osiguranje. Može se ugovoriti prema domaćim i međunarodnim uvjetima koji pokrivaju odgovornost prema putnicima, odnosno trećim osobama.

„Rizici koji se osiguravaju su kasko osiguranje zrakoplova, osiguranje od odgovornosti prema trećima, osiguranje putnika, osiguranje od odgovornosti za teret, osiguranje kršenja uvjeta osiguranja i sl.”⁴ Kasko osiguranje pokriva oštećenje ili gubitak letjelice usred ostvarenja rizika. Ono pokriva sve faze prilikom korištenja zrakoplova; za vrijeme leta, polijetanja, slijetanja i mirovanja zrakoplova.

2.1.3 Osiguranje od odgovornosti u transportu

Osiguranje od odgovornosti je osiguranje koje se koristi prilikom transporta robe i njime se osigurava samo interes vlasnika robe i ostalih osoba koje imaju interes na robi koja se prevozi. U ovoj vrsti osiguranja sklapa se: osiguranje od odgovornosti vozara za robu, osiguranje zakonske i ugovorne odgovornosti prijevoznika, osiguranje brodara od odgovornosti za štetu trećim osobama (ugovara se klupskim osiguranjima, P&I klubovi koji su osnovani od strane brodara radi uzajamnog osiguranja vlastite smrti ili tjelesne ozljede, isto tako i rizik oštećenja drugog broda ukoliko dođe do sudara ako nije pokriven uobičajenom policom osiguranja), osiguranje od odgovornosti brodograditelja koje se daje samo za brodove koji su primljeni zbog radova i popravaka na brodu, i dok ti isti radovi na brodu traju.

⁴ Ćurak M., Jakovčević D. (2007): op. cit., str. 126.

2.2 Osiguranje imovine u užem smislu

Imovinska osiguranja pružaju pokriće za gubitak ili oštećenje imovine koja može biti pokretna, nepokretna, te može biti usjev ili životinja. „Svrha osiguranja imovine je da nadoknadi štetu koja je nastala na imovini koja je osigurana.”⁵ Štete na imovini su relativno česte, no brzo se prijave i riješe. Imovinska osiguranja se ugovaraju kada osiguranik želi zaštititi vlastitu imovinu od opasnosti.

Osiguranje imovine u užem smislu se dijeli na:

- osiguranje industrijske i trgovačke djelatnosti
- privatna osiguranja
- osiguranje poljoprivrede
- osiguranje prometnih sredstava.

2.2.1 Osiguranje industrijske i trgovačke djelatnosti

Osiguranje industrije je osiguranje u kojem se industrijske i obrtničke tvrtke osiguravaju od požara, eksplozije i ostalih opasnosti koje mogu ugroziti poslovanje. Osiguravaju se strojevi, objekti u izgradnji ili montaži, računala, šomažno osiguranje, garancijsko osiguranje, stvari u rudnicima itd. Kod osiguranja industrijske i trgovačke djelatnosti postoje dvije skupine rizika. To su pokriveni osnovni rizici i dopunski rizici koji se dodatno ugovaraju i plaćaju u obliku dodatne premije radi povećanja pokrića. Kod ovakve vrste osiguranja posebno su korištene prethodno spomenute dvije vrste osiguranja, i to su šomažno osiguranje i garancijsko osiguranje. Šomažno osiguranje je osiguranje s kojim se osigurava rizik požara, poplave i drugih opasnosti, ali uz to ono pokriva i rizik izmaklog dobitka, plaća i fiksnih troškova, dok se garancijsko osiguranje koristi kada se osiguranik želi zaštititi kada je preuzeo obvezu pokrića šteta na isporučenim proizvodima, npr. garancija za proizvod.

2.2.2 Privatna osiguranja

Privatna osiguranja su osiguranja kojim se pokrivaju rizici objekata i predmeta kojima raspolažu fizičke osobe i kućanstva, ili se ne osiguravaju u okviru osiguranja industrije i

⁵ Andrijašević S., Petranović V. (1999): Ekonomika osiguranja, Alfa, Zagreb, str. 109.

trgovačkih djelatnosti. Privatna osiguranja i osiguranja industrije i trgovačke djelatnosti pokriva slične rizike.

Privatno osiguranje obuhvaća osiguranje od požara, provalne krađe i razbojstva, stakla od loma, predmeta kućanstva i materijalnih rezervi. Ovo osiguranje pokriva široko područje sve ostale imovine koja se ne osigurava osiguranjem industrije.

2.2.3 Osiguranje poljoprivrede

„Osiguranje poljoprivrede obuhvaća osiguranje usjeva i plodova i osiguranje domaćih i nekih drugih vrsta životinja.”⁶ „Naknada za osiguranje usjeva i plodova se određuje prema vrijednosti gubitka uroda u količini, ali ne i kvalitete, koja se može ugovoriti dodatno.”⁷ Kod osiguranja životinja, svota osiguranja ne može biti veća od stvarne vrijednosti životinja prilikom sklapanja ugovora o osiguranju.

2.2.4 Osiguranje prometnih sredstava

Osiguranje prometnih sredstava je osiguranje koje se ugovara radi rizika na imovini, cestovnim i tračnim vozilima. Ono obuhvaća kasko osiguranje cestovnih motornih vozila, kasko osiguranje dodatne opreme i prtljage, kasko osiguranje tračnih vozila i kontejnera, i ostale opreme. Razvojem tehnologije i povećanjem značaja motornih vozila u suvremenom prometu ova vrsta osiguranja zauzima važno mjesto.

Ugovor o osiguranju kaska može biti potpun i djelomičan. Potpuni kasko pokriva sve rizike koje su karakteristični za prometna sredstva (od prometne nezgode do oluje i krađe), dok djelomični kasko pokriva i obuhvaća samo dio rizika iz potpunog kaska i to u dvije varijante, uz klauzulu "gdje god se vozilo nalazilo" i uz klauzulu "samo za vrijeme mirovanja vozila".

⁶ Ćurak M., Jakovčević D. (2007): op. cit., str. 135.

⁷ Andrijašević S., Petranović V. (1999): op. cit., str. 110.

2.3 Osiguranje od odgovornosti

Osiguranje od odgovornosti je osiguranje u kojem „treća osoba ima pravo na naknadu kada se dokaže da je osiguranik odgovoran za nastalu štetu, i prema hrvatskim propisima oštećenik bi se izravno trebao obratiti osiguravajućem društvu da bi ostvario pravo naknade štete ili da bi pokrenio sudski spor.”⁸

U ovakvoj vrsti osiguranja se štiti osiguranik, a osiguratelj nema regresno pravo od oštećene treće strane. „Osiguranja od odgovornosti sklapaju proizvodna i trgovačka poduzeća, radionice, hoteli, liječnici, kupališta, odvjetnici, te na ovaj način žele zaštititi vlastite interese. Na sličan način se pokrivaju štete uslijed zagađivanja okoliša za koje vrijedi princip zagađivač – platiša. Ova vrsta osiguranja prije svega ima odštetni karakter.”⁹

Cijeli značaj osiguranja od odgovornosti je da u današnjem moderniziranom svijetu daje sigurnost osiguraniku jer ga oslobađa od štete koju bi svojom nepažnjom mogao nanijeti trećoj osobi, i na taj način oslobađa čovjeka od straha da radi i koristi stvari ili strojeve kojima može povrijediti druge osobe, ali i sebe.

Osiguranje od odgovornosti može biti dobrovoljno i obvezno. Obvezno osiguranje od odgovornosti u Hrvatskoj se odnosi na korisnike motornih vozila za štetu učinjenu trećim osobama, osiguranje putnika u javnom prometu, osiguranje vlasnika zrakoplova od odgovornosti za štetu učinjenu trećim osobama.

2.4 Kreditno osiguranje

Kreditno osiguranje je specifično osiguranje u kojemu osiguratelj jamči da će podmiriti vjerovniku dužnikove obveze, ukoliko dužnik ne može ispuniti obvezu plaćanja duga. Ovo je zapravo skupina osiguranja kojom se pokrivaju gubitci ili štete koje se mogu dogoditi vjerovniku, dužniku ili proizvođaču koji je dao garanciju za svoj proizvod. Kreditno osiguranje se dijeli na dvije glavne vrste, i to na *kreditno osiguranje u užem smislu* i *kaucijsko osiguranje*.

⁸ Andrijašević S., Petranović V. (1999): op. cit., str. 114. - 115.

⁹ Andrijašević S., Petranović V. (1999): op. cit., str. 115.

2.4.1 Kreditno osiguranje u užem smislu

Kreditno osiguranje u užem smislu je osiguranje u kojemu vjerovnik sam zaključuje osiguranje, a dužnik ne mora ni znati o tom zaključenom osiguranju jer nije obuhvaćen ugovorom. Vjerovnik osigurava svoje potraživanje od dužnika. Društvo za osiguranje se obvezuje da će nadoknaditi štetu ako dužnik ne podmiri svoje obveze tj. dugovanje. Zbog mogućnosti da se ostvare veliki gubitci, osiguranje kredita primjenjuje dva načela. Prvo načelo govori da rizici moraju biti razvrstani po kategorijama koje prikazuju kreditne rizike, a kreditni portfelji trebaju biti raspoređeni prema izloženosti po tri sektora; stanovništva, gospodarstva i države. Smisao ovog načela je da se odredi i stupnjuje rizik klijenta, da se portfelj prikaže od najrizičnijih do najmanje rizičnih i prihvatljivih kreditnih potraživanja. „Veličina rizika ovisi o moralnosti dužnika, njegovoj financijskoj snazi i poslovnoj sposobnosti, ali i objektivnim čimbenicima kao što su opći ekonomski uvjeti i kretanja u zemlji dužnika i efikasnost pravnog sustava za naplatu potraživanja.”¹⁰

Drugo načelo zahtjeva da osiguranik zadrži dio rizika kao samopridržaj, tj. pokriće rizika se ne može odnositi na cijeli rizik. To pokazuje da osiguranik mora snositi dio rizika, da se društvo za osiguranje uvjeri da mu nisu data samo kreditna potraživanja s najvećim rizikom.

Kreditnim osiguranjem se štiti od komercijalnih rizika koje ugovaraju privatna društva, ali i nekomercijalnih rizika koje ugovara država. Ono što je važno napomenuti je da se osiguranje od nekomercijalnih rizika u Republici Hrvatskoj može ugovoriti preko Hrvatske banke za obnovu i razvitak – HBOR. Uređeno je Zakonom o HBOR, prema čl. 10. koje glasi: „*U cilju obavljanja djelatnosti ovoga članka Hrvatska banka za obnovu i razvitak: odobrava kredite i druge plasmane, zaključuje ugovore o osiguranju i reosiguranju, izdaje bankarska i druga jamstva, ulaže dužničke i vlasničke instrumente, obavlja i druge financijske poslove i usluge u svrhu provedbe djelatnosti određenih ovim člankom.*”¹¹ „U Hrvatskoj su kreditna osiguranja slabo zastupljena.”¹² Udio osiguranja kredita u ukupnom osiguranju u 2018. godini iznosi 0,12%.¹³

¹⁰ Ćurak M., Jakovčević D. (2007): op. cit., str. 140.

¹¹ Narodne novine, (2013): Zakon o HBOR, Narodne novine d.d. Zagreb, 138/06, 25/13, čl. 10.

¹² Andrijašević S., Petranović V. (1999): op. cit., str. 112.

¹³ HUU (2018): Statistička izvješća (Internet), raspoloživo na: <https://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (03. 09. 2019.)

2.4.2 Kaucijsko osiguranje

Kaucijsko osiguranje je osiguranje koje zaključuje dužnik kao osiguranik u korist svog vjerovnika. Često prilikom sklapanja ugovora, vjerovnik uvjetuje dužniku da sklopi osiguranje potraživanja. Za ovo osiguranje je karakteristično da ako dužnik ne podmiri svoje kreditne obveze prema vjerovniku, tada je društvo za osiguranje dužno isplatiti štetu vjerovniku. Nakon što društvo za osiguranje plati štetu vjerovniku, ima pravo regresa od dužnika.

Glavno obilježje kaucijskog osiguranja je da je ono zaključeno za račun treće osobe, jer dužnik sam zaključuje osiguranje u korist vjerovnika. „Kaucijska osiguranja se najčešće zaključuju u vezi sa potraživanjem države na ime poreza, carine, kao i u vezi sa izvođenjem radova i isporuke robe.”¹⁴

2.5 Osiguranje osoba u okviru neživotnog osiguranja

Proizvodi osiguranja osoba u okviru neživotnog osiguranja obuhvaćaju **zdravstveno osiguranje, osiguranje od nezgode i putno osiguranje.**

2.5.1 Zdravstveno osiguranje

Dragovoljno zdravstveno osiguranje obuhvaća: dopunsko zdravstveno osiguranje, dodatno zdravstveno osiguranje i privatno zdravstveno osiguranje. Dopunsko zdravstveno osiguranje je dopuna obveznom zdravstvenom osiguranju koje provodi HZZO i društva za osiguranje, te omogućava osiguranicima plaćanje razlike u vrijednosti zdravstvenih usluga koje osnovno osiguranje ne podmiruje. Dodatno zdravstveno osiguranje je dobrovoljno osiguranje koje isključivo provode društva za osiguranje. Sklapanjem police osiguranja, osiguranici ostvaruju pravo na viši standard zdravstvene zaštite, te na veći opseg prava nego je to u sustavu obveznog osiguranja. Privatno zdravstveno osiguranje se temelji na ugovoru o privatnom zdravstvenom osiguranju, te se njime osigurava zdravstvena zaštita fizičkim osobama koje borave u Hrvatskoj, a nisu obveznici obveznog zdravstvenog osiguranja.

¹⁴ Kočović J., Šulejić P., Rakonjac Antić T. (2010): Osiguranje, Ekonomski fakultet Beograd, Beograd, str. 268.

2.5.2 Osiguranje od nezgode

Osiguranje od nezgode je osiguranje koje pokriva svaki iznenadan događaj koji se dogodio neovisno o volji osiguranika i djeluje na njega. Ovakvo osiguranje stvara obvezu osiguratelju da isplati osiguranu svotu osiguraniku ili korisniku osiguranja u slučaju nastupa osiguranog događaja koji je prouzrokovao smrt ili invaliditet osiguranika. Isto tako, u slučaju kada bi nastupila prolazna nesposobnost za rad ili narušeno zdravlje, tada je, društvo za osiguranje dužno isplatiti štetu koja je nastala prilikom liječenja ili izgubljene zarade.

Prometni sudari, udarac nekim predmetom, pad s visine ili okliznuće, ranjavanje oružjem, ubod insekata i ugriz životinje su događaji koji se mogu osigurati. „Ugovorom o osiguranju nezgode, u pravilu se osiguravaju osobe starije od 14 pa sve do navršениh do 75 godina.”¹⁵ Izvan pokrića ovog osiguranja je sve što je prouzročeno ratom, potresom, samoubojstvom, namjernim ranjavanjem samo da bi se dobila odšteta, i svi događaji koji su nastali pod djelovanjem alkohola ili nekih drugih opijata. Osiguranje od nezgode se može sklopiti kao kolektivno (najčešća su kolektivno osiguranje radnika, osiguranje osoba u motornim vozilima, osiguranje školske djece, osiguranje posjetitelja) i pojedinačno osiguranje. Naknada iz osiguranja se određuje u okviru ugovorene ili zakonom definirane osigurane svote. U ovoj situaciji društvo za osiguranje odgovara za one posljedice koje su navedene u ugovoru ili zakonu. U slučaju smrtnog slučaja osiguranika, korisnik osiguranja će biti onaj tko je naveden u ugovoru, a ako nije određeno, onda se primjenjuje nasljedno pravo da bi se odredio korisnik osiguranja. „Kod osiguranja od nezgode su prihodi od premija dosta manji u odnosu na životna osiguranja, jer su premije manje i manje ljudi koristi ovu vrstu osiguranja jer smatraju da nije neophodna i da im je dovoljna državna zdravstvena zaštita.”¹⁶

2.5.3 Putno osiguranje

Putno osiguranje je specifična, i relativno nova vrsta osiguranja koja ima obilježje i zdravstvenog osiguranja i osiguranja od nezgode u stranim državama. Nastalo je radi razvoja turizma i povećanog broja putovanja. Ovakva vrsta osiguranja se sklapa prije nego što osiguranik napusti vlastitu državu (u ovom slučaju Republiku Hrvatsku), i smatra se da je ugovor o putnom osiguranju sklopljen onda kada se izda polica osiguranja. Police putnog

¹⁵ Ćurak M., Jakovčević D. (2007): op. cit., str. 144.

¹⁶ Kočović J., Šulejić P., Rakonjac Antić T. (2010): op. cit., str. 298.

osiguranja u inozemstvu najčešće obuhvaćaju četiri elementa, i to su dragovoljno zdravstveno osiguranje, osiguranje putnika od nezgode, osiguranje prtljage, i osiguranje otkaza putovanja. Najvažnija komponenta ove vrste osiguranja je dragovoljno zdravstveno osiguranje za vrijeme puta i boravka u inozemstvu, dok se osiguranje od nezgode, prtljage i otkaza putovanja ugovara dodatno po izboru osiguranika kao dopunsko osiguranje. „Isključeni rizici po policama putnih osiguranja su kronične bolesti i posljedice za koje se znalo prilikom sklapanja osiguranja, troškovi koji premašuju uobičajene troškove liječenja, troškovi vezani za liječenje raka (uz iznimku hitnih mjera), namjerno ranjavanje, samoubojstvo, uklanjanje fizičkih mana, nezgode i bolesti koje su nastale pod utjecajem alkohola ili drugih opijata.”¹⁷

¹⁷ Ćurak M., Jakovčević D. (2007): op. cit., str. 145.

3. SUDIONICI TRŽIŠTA OSIGURANJA

Sudionici tržišta osiguranja su **društva za osiguranje, ugovaratelji osiguranja i distributeri u osiguranju**. Društva za osiguranje su pravne osobe koje preuzimaju rizik, uz plaćanje premije. Ugovaratelji osiguranja su osobe koje s društvom za osiguranje sklapaju ugovor o osiguranju i plaćaju premiju osiguranja. Distributeri u osiguranju posreduju prilikom sklapanja osiguranja između ugovaratelja osiguranja i društva za osiguranje.

3.1 Društva za osiguranje

Društva za osiguranje su pravne osobe kojima je posao preuzimanje rizika, uz zauzvat plaćene premije. Danas je većina društava za osiguranje organizirana tako da utvrđuju rizičnost i plaćanje premije unaprijed. No, unatoč tome postoji mali broj osiguratelja koji su organizirani na osnovi da se uzajamno raspodjeli doprinos za preuzimanje rizika na sve članove nakon što se obračunaju sve štete koje su poznate na kraju razdoblja. Društva za osiguranje su regulirana Zakonom o osiguranju, prema čl. 20. koji glasi: *„Društvo za osiguranje mora ograničiti svoje ciljeve na poslove osiguranja i poslove koji izravno proizlaze iz osiguranja, pri čemu su isključene sve druge poslovne djelatnosti osim poslova reosiguranja ako za obavljanje tih poslova društvo za reosiguranje ima odobrenje Agencije”*, i čl. 204. koji glasi: *„Agencija primjenjuje nadzorne ovlasti pravodobno te proporcionalno u skladu s rizicima kojima je izloženo društvo za osiguranje.”*¹⁸

Društvo za osiguranje može biti na nekoliko načina tj. oblika organizirano, i to kao:

- dioničko društvo
- društvo uzajamnog osiguranja
- vlastito društvo za osiguranje.

¹⁸ Narodne novine, (2018): Zakon o osiguranju, Narodne novine d.d. Zagreb, 30/15, 112/18, čl. 20.

Dioničko društvo je takav oblik organizacije društva za osiguranje u kojem su vlasnici dioničari tog društva. Dioničari imaju ograničenu odgovornost, što znači da odgovaraju samo do visine sredstava koja su uložili u dionice i ne odgovaraju vlastitom imovinom. „Dionice predstavljaju prenosivi vrijednosni papir kojeg dioničar može prodati da bi došao do kapitalnog iznosa koji mu je potreban za poslovanje. Osiguratelju je potreban mali dio vlastitog dioničkog kapitala da bi mogao obavljati djelatnost.”¹⁹

Dioničko društvo za osiguranje je uređeno Zakonom o trgovačkim društvima, te prema čl. 159. glasi: „*Dioničko društvo je trgovačko društvo u kojemu članovi (dioničari) sudjeluju u ulozima u temeljnome kapitalu podijeljenom na dionice,*”²⁰ ali podliježe i posebnim odredbama Zakona o osiguranju koji prema čl. 158. glasi: *„Minimalni potrebni kapital mora biti najmanje jednak apsolutnom pragu minimalnog potrebnog kapitala koji iznosi 19.500.000,00 kuna za društva za osiguranje, uključujući vlastita društva za osiguranje, koja imaju odobrenje za obavljanje poslova osiguranja iz skupine neživotnih osiguranja, osim kada su pokriveni neki ili svi rizici uključeni u jednu vrstu osiguranja koje su navedene u članku 7. stavku 2. točkama 10. - 15. ovoga Zakona, u kojem slučaju apsolutni prag minimalnog potrebnog kapitala iznosi 28.860.000,00 kuna.”*²¹ „Najmanji iznos temeljnog kapitala mora biti uplaćen u novcu, ali prema odredbama Zakona o trgovačkim društvima određeni iznos iznad toga može biti neuplaćen. Organi društva su nadzorni odbor, uprava i skupština dioničara, te revizor.”²² Odobrenje za rad dioničkom društvu za osiguranje izdaje HANFA, koja nadzire poslovanje društva.

Društvo za uzajamno osiguranje predstavlja društvo za osiguranje koje je organizirano tako da članovi unaprijed uplaćuju udjele sve dok se konačna visina udjela ne utvrdi na kraju razdoblja poslovanja, i to kada su poznate sve obveze koje društvo ima i kada se te iste obveze proporcionalno raspodjeljuju na sve članove prema riziku prenesenom na osiguratelja. Specijalizirana su za pojedine vrste osiguranja i pojedine skupine korisnika. Ovakva vrsta društva za osiguranje je karakteristična za neprofitne i dobrotvorne organizacije koje su porezno rasterećenije i imaju povlastice.

¹⁹ Andrijašević S., Petranović V. (1999): op. cit., str. 181.

²⁰ Narodne novine, (2019): Zakon o trgovačkim društvima, Narodne novine d.d. Zagreb, 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19, čl. 159.

²¹ Narodne novine, (2018): Zakon o osiguranju, Narodne novine d.d. Zagreb, 30/15, 112/18, čl. 158.

²² Leksikon (2015): Osiguravateljno dioničko društvo (Internet), raspoloživo na: <http://www.poslovni.hr/leksikon/osiguravateljno-dionicko-drustvo-1005> (09. 08. 2019.)

Vlastita društva za osiguranje su društva za osiguranje koja su vlasništvu velikih poduzeća, i koriste se i osnivaju samo da bi se pokrili rizici kojima je to poduzeće izloženo. Ako postoji višak rizika koji je iznad mogućnosti samopridržaja, daju ga u reosiguranje. Vlastita društva za osiguranje nose mnogo prednosti. „Pružaju niže troškove i samim time veću profitabilnost, lakše se pristupa reosiguravajućem tržištu, pruža pokrića za rizike koje je teško plasirati ili je preskupo, dobit koja je ostvarena ostaje osiguraniku i djeluje na područjima gdje su korporacijski porez i troškovi niski.”²³ Kod ovakvog društva, ostvarena dobit i prihodi od ulaganja idu direktno u korist poduzeća, korporacije.

3.2 Ugovaratelji osiguranja

Ugovaratelji osiguranja mogu biti fizičke i pravne osobe, javna poduzeća, te organi državne uprave. U današnje vrijeme, čovjek se bavi mnogim aktivnostima, posjeduje veću imovinu, i na taj način se izlaže većim rizicima, što vodi potrebi za osiguranjem. Poznato je kako razvijenije države izdvajaju veliki dio novca tj. dohotka za neživotno osiguranje. Na potražnju za osiguranjem u nekoj državi utječe način funkcioniranja sustava za socijalno osiguranje, sustav obveznog osiguranja, porezni sustav itd. „Ako sustav obveznog ili socijalnog osiguranja obuhvaća više, tada je potreba za privatnim osiguranjem manja. Isto tako povoljniji porezni sustav utječe stimulatивно na sklapanje osiguranja.”²⁴ „U Republici Hrvatskoj najdominantiji korisnici neživotnog osiguranja su **fizičke osobe** (najčešće se radi o osiguranju imovine, automobila i zdravstvenom osiguranju) i **pravne osobe** (najčešće transportno osiguranje i osiguranje industrije i trgovačke djelatnosti).”²⁵

Kod osiguranja imovine, **fizičke osobe** osiguravaju svoje domove od opasnosti požara, provala i razbojstva ili određene dragocjenosti kao što je nakit, umjetnine, aparate, stakla, uređaje. Automobilsko osiguranje je najčešće osiguranje. Najdominantija vrsta u Hrvatskoj je obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti koje je regulirano Zakonom o obveznim osiguranjima u prometu, prema čl. 22. koje glasi: „*Vlasnik vozila dužan je sklopiti ugovor o osiguranju od odgovornosti za štetu koju uporabom vozila može nanijeti trećim osobama zbog smrti, tjelesne ozljede, narušavanja zdravlja, uništenja ili oštećenja stvari.*”²⁶ Fizičke osobe

²³ Andrijašević S., Petranović V. (1999): op. cit., str. 182.

²⁴ Andrijašević S., Petranović V. (1999): op. cit., str. 180.

²⁵ HIFE (2014): (Internet), raspoloživo na: <http://www.hife.hr/sadrzaj/osiguranje/9> (17. 08. 2019.)

²⁶ Narodne novine, (2014): Zakon o obveznim osiguranjima u prometu, Narodne novine d.d. Zagreb, 151/05, 36/09, 75/09, 76/13, 152/14, čl. 22.

koriste i kasko osiguranje. Zdravstveno osiguranje fizičke osobe uzimaju u okviru dopunskog zdravstvenog osiguranja.

Pravne osobe su poduzeća koja žele zaštititi vlastito poslovanje od rizika i mogućih opasnosti. Dominantno korišteno osiguranje u Hrvatskoj kod pravnih osoba je osiguranje industrije i trgovačke djelatnosti. Osiguranjem industrije i trgovačke djelatnosti pravne osobe žele osigurati vlastite strojeve, objekte, robu od mogućih opasnosti kao što je požar, eksplozija itd. Isto tako je često korišteno osiguranje robe u prijevozu. Ova vrsta osiguranja pokriva gubitak ili oštećenje robe do kojeg dođe tijekom prijevoza bilo kojim prijevoznim sredstvom (cestovni, željeznički, pomorski i zračni prijevoz) u domaćem ili međunarodnom prijevozu.

3.3 Distributeri u osiguranju

Distributeri u osiguranju su osobe koje posreduju prilikom sklapanja osiguranja između kupca osiguranja i društva za osiguranje. Oni mogu biti univerzalni i služiti za sklapanje svih vrsta osiguranja ili specijalizirani pa sklapati samo pojedine vrste osiguranja. Distributer najčešće radi na području u kojem živi.

Postoje dvije vrste distributera:

- brokeri kao samostalni distributeri
- agenti ili zastupnici kao vezani distributeri.

Ugovaranje poslova osiguranja preko **brokera** u osiguranju je u današnjem tehnološki modernom svijetu najprikladniji i najefikasniji način ugovaranja osiguranja, zato što brokeri istražuju zahtjeve i potrebe osiguranika, uspoređuju ponude, predlažu preventivne mjere, pregovaraju s osigurateljima u uvjetima i cijeni pokrića tj. premiji osiguranja, a isto tako pomažu pronaći i odabrati na tržištu najbolje osiguranje (osiguratelja) čija ponuda u potpunosti ili pretežito odgovara utvrđenim zahtjevima i potrebama stranke.

„Uloga brokera u osiguranju uglavnom se temelji na dvije osnove; na poznavanje interesa osiguranika u području osiguranja s jedne strane, i kao drugo stručno znanje i poznavanje tržišta osiguranja, a posebno iskustvo u uspostavljanju odnosa i pregovaranja o vezi

osiguranja sa osiguravajućim društvom u interesu osiguranika.”²⁷ Za kupca je povoljno sklapati osiguranje preko neovisnog distributera, jer kao financijski savjetnik koji nije vezan za određenog osiguratelja, može mu pomoći kod odabira osiguranja i osiguratelja, te savjetovati (vezano za pokriće rizika).

Djelatnost brokera je iznimno važna u neživotnim osiguranjima, jer pomažu osiguratelju u prikupljanju informacija o riziku. Isto tako imaju važnu ulogu za ona osiguranja koja nemaju tržište u zemlji pa ih plasiraju u inozemstvo.

Agenti su tradicionalni i vezani distributeri preko kojih se sklapa osiguranje za određeno društvo za osiguranje. Danas, svako društvo za osiguranje ima svoje agente koji svojim poslovnim i društvenim vezama pronalaze i privlače nove, potencijalne kupce osiguranja. Oni su plaćeni u obliku plaće ili provizije. „Klijenti koji na ovaj način kupuju osiguranje traže uglavnom jednostavne proizvode osiguranja, i cijena im nije presudna.”²⁸

Danas, razvojem interneta i tehnologije, moguće je određene vrste osiguranja ugovoriti online preko web stranice društva za osiguranje. U Hrvatskoj je na ovaj način moguće ugovoriti sljedeće vrste osiguranja: putno osiguranje, zdravstveno osiguranje (dodatno), auto osiguranje, osiguranje nezgode, osiguranje plovila. (U prilogu 1 se nalazi primjer obrasca kod sklapanja osiguranja putem web stranice društva za osiguranje u Hrvatskoj.)

U Republici Hrvatskoj agencijski sustav je organiziran na poredovanje u ugovaranju osiguranja i zastupanje u osiguranju. Zastupnik osiguranja je ovlašten da u ime i za račun osiguratelja sklapa ugovore o osiguranje, ugovara izmjene ili produženje ugovora, izdaje police osiguranja, naplaćuje premiju i prima izvještaje upućene osiguratelju.

Ovdje osiguratelj određuje djelokrug rada i ovlaštenja zastupnika. „Distributeri u osiguranju osim što posreduju i zastupaju, obavljaju niz drugih poslova kao što su snimanje rizika i štete, procjenu štete, pružaju pravnu pomoć i brinu za prodaju ostataka od uništenih osiguranih stvari.”²⁹ U Republici Hrvatskoj postoji velik broj društava koja se bave posredovanjem i

²⁷ Risk partner (2019): Uloga brokera (posrednika) u osiguranju (Internet), raspoloživo na: <https://riskpartner.hr/> (10. 08. 2019.)

²⁸ Andrijašević S., Petranović V. (1999): op. cit., str. 193.

²⁹ Andrijašević S., Petranović V. (1999): op. cit., str. 196.

zastupanjem u osiguranju, koja obavljaju poslove u ime i za račun osiguratelja koji za sve obveze odgovaraju sami.

Tržište neživotnog osiguranja je pod djelokrugom i nadležnošću Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga prema čl.2.a Zakona o osiguranju koji glasi: „*Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga nadležna je i odgovorna za provedbu i nadzor primjene uredbi Europske unije iz čl. 2. ovoga Zakona i nadzor subjekata iz članka 1. točaka 3. i 4. ovoga Zakona.*”³⁰

HANFA nadzire i provjerava zakonitosti poslovanja subjekata radi održavanja sigurnog i stabilnog tržišta osiguranja sa ciljem da zaštiti osiguranika tj. korisnika osiguranja. HANFA na temelju svojih procjena i postupaka može napraviti procjenu rizika s kojima se društvo za osiguranje suočava ili bi se moglo suočiti u budućnosti, i isto tako ako je potrebno, razviti prikladne kvantitativne alate u okviru postupka nadzora.

³⁰ Narodne novine, (2018): Zakon o osiguranju, Narodne novine d.d. Zagreb, 30/15, 112/18, čl. 2.a

4. ANALIZA RAZVIJENOSTI NEŽIVOTNOG OSIGURANJA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Analiza razvijenosti neživotnog osiguranja u Republici Hrvatskoj će se provesti kroz nekoliko segmenata u razdoblju od 2003. do 2017. godine. Segmenti putem kojih će se analizirati neživotna osiguranja u Hrvatskoj su:

- Zaračunata premija i likvidirane štete neživotnih osiguranja
- Udio neživotnih osiguranja u ukupnom osiguranju
- Kretanje premije neživotnog osiguranja
- Udio zaračunate bruto premije neživotnog osiguranja u BDP
- Likvidirani iznosi šteta neživotnog osiguranja
- Premija po stanovniku
- Zaračunata bruto premija neživotnih osiguranja prema osiguravajućim društvima
- Zaračunate premije osiguranja po vrstama osiguranja
- Kretanje šteta u 2017. godini po vrstama osiguranja.

Na razvijenost hrvatskog tržišta neživotnog osiguranja je utjecala privatizacija, svjetska ekonomska i financijska kriza, koja se u Republici Hrvatskoj zadržala duže, nego u ostalim državama. Tradicionalno, u Hrvatskoj najzastupljenija vrsta osiguranja je osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila.

4.1 Analiza premija i pokazatelja razvijenosti tržišta neživotnog osiguranja

U 2017. godini ostvaren je godišnji rast zaračunate bruto premije neživotnih osiguranja od 4,7%. Ukupna premija je u 2017. godini iznosila 6,116 mlrd. kuna u apsolutnom iznosu. Na tržištu neživotnih osiguranja se primjećuje kako je u 2016. godini, rast iznosio samo 0,9%, dok je u 2017. godini iznosio 4,7% i to je ujedno i najveći rast zaračunate bruto premije još u prethodnih deset godina (od 2007. godine).

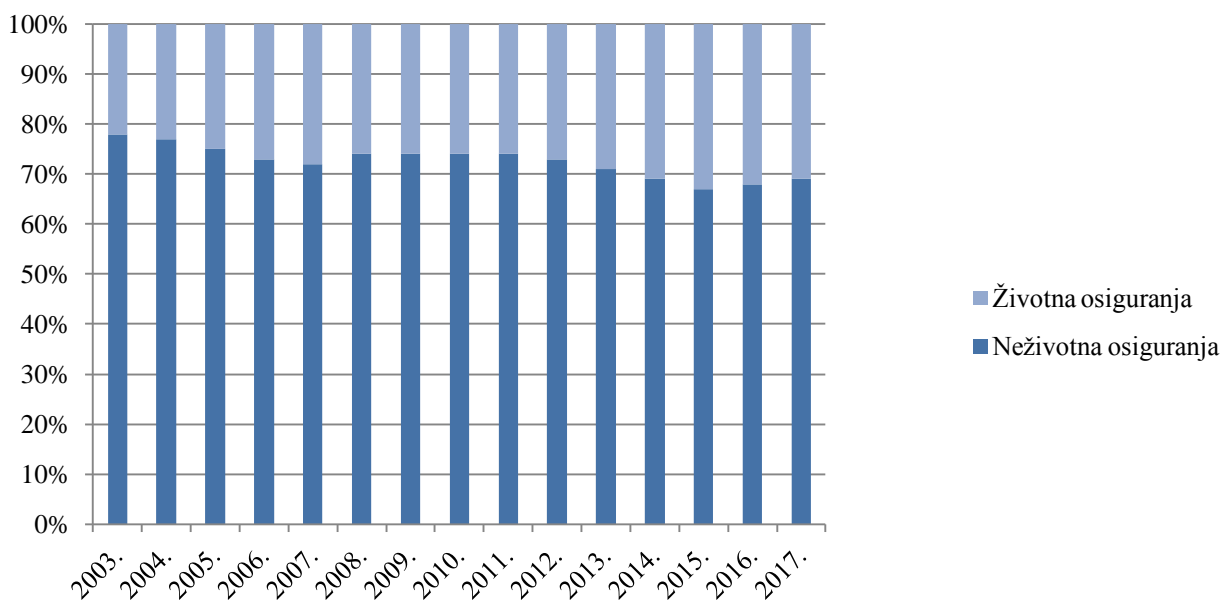
Tablica 1: Zaračunata premija neživotnih osiguranja

Godina	Zaračunata bruto premija (000 kn)	% promjene
2003.	4.717.061	6,6
2004.	5.057.446	7,2
2005.	5.454.305	7,8
2006.	6.015.094	10,3
2007.	6.582.189	9,4
2008.	7.140.237	8,5
2009.	6.922.661	-3,0
2010.	6.787.860	-1,9
2011.	6.713.977	-1,1
2012.	6.577.321	-2,0
2013.	6.538.186	-0,6
2014.	5.923.573	-9,4
2015.	5.790.252	-2,3
2016.	5.842.689	0,9
2017.	6.115.710	4,7

Izvor: HUU, 2017.

Kretanje zaračunate bruto premije u prethodnih desetak godina je obilježila ekonomska kriza, liberalizacija tržišta osiguranja od automobilske odgovornosti i dinamiziranje tržišta pod utjecajem troškovne efikanosti i privatizacijskih procesa. Iz tablice 1 je vidljivo kako je u 2014. godini ostvaren najveći pad premije, i to pad od 9,4% od početka financijske i ekonomske krize u Republici Hrvatskoj, a uvjetovan je kretanjem premije osiguranja od automobilske odgovornosti.

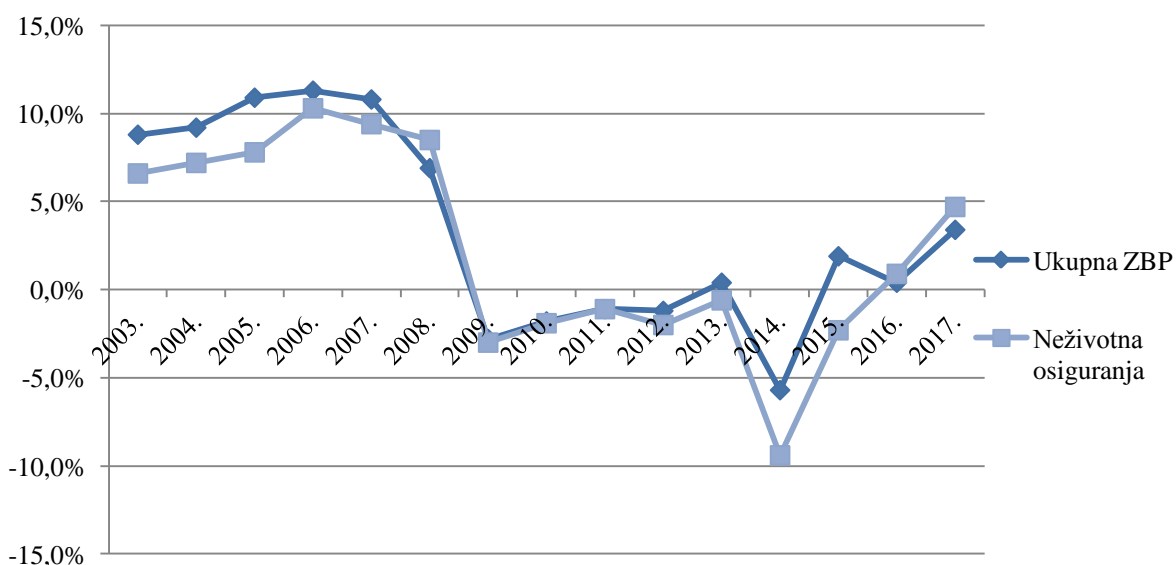
Iz prikazanog grafikona 1 je vidljivo kako neživotna osiguranja tijekom promatranih godina imaju većinski udio u ukupnom osiguranju u Republici Hrvatskoj. U 2017. godini udio neživotnih osiguranju u ukupnom osiguranju je iznosio 69%. Prema kretanjima, vidljivo je kako je u 2015. godini bio najmanji udio s 67%, a u 2003. godini najveći udio s 79% neživotnih osiguranja od ukupnog osiguranja.

Grafikon 1: Udio neživotnih osiguranja u ukupnom osiguranju u razdoblju od 2003. – 2017.

Izvor: HUU, 2017.

U 2017. godini vidljivo je kako je premija neživotnog osiguranja porasla za 4,7% (grafikon 2). Najveći porast premije je bio tijekom 2006. (najveći), 2007. i 2008. godine. Negativno kretanje premije neživotnih osiguranje je ostvareno kada se počela manifestirati ekonomska i financijska kriza u Hrvatskoj, i to u razdoblju od 2009. godine, sve do 2015. godine.

Grafikon 2: Kretanje premije neživotnog osiguranja u razdoblju od 2003. – 2017.

Izvor: Izrada autora

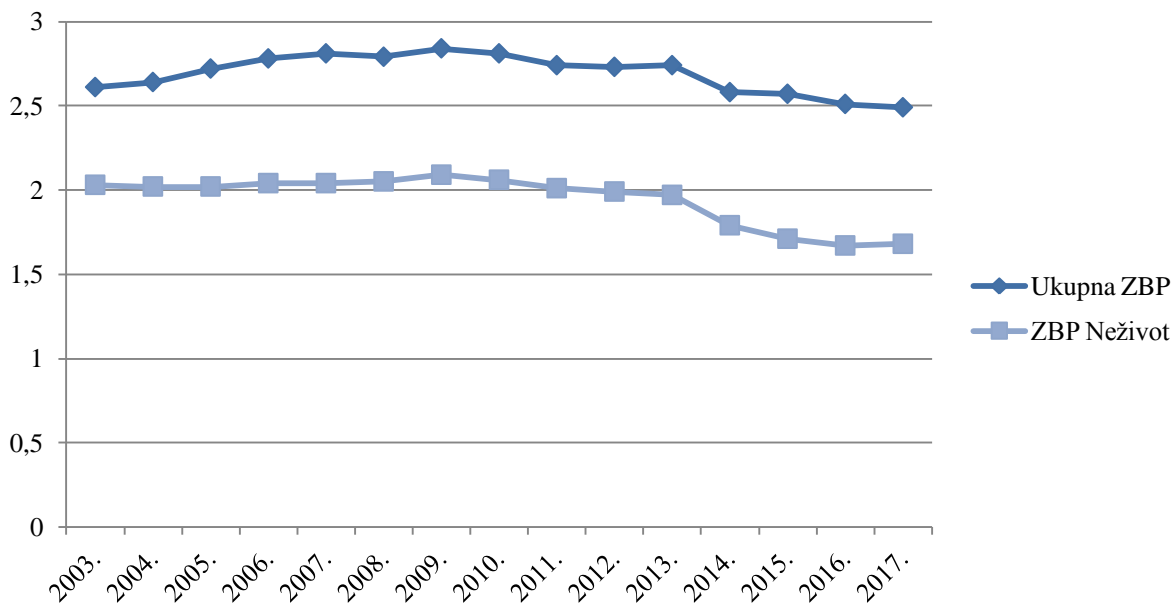
Udio ukupne premije u BDP u 2017. godini iznosi 2,49% (grafikon 3), i pokazuje gotovo nepromijenjenu razinu u odnosu na 2016. godinu (tablica 2). Udio premija neživotnih osiguranja u BDP je u 2017. godini 1,68%, što je gotovo neprimjetna, blaga razlika u odnosu na prethodne tri godine.

Tablica 2: Udio zaračunate bruto premije u BDP

Godina	Zaračunata bruto premija (000kn)	% promjene	Udio u bdp (%)	Zaračunata premija neživotnih osiguranja (000 kn)	% promjene	Udio u bdp (%)
2003.	6.067.042	8,8	2,61	4.717.061	6,6	2,03
2004.	6.626.867	9,2	2,64	5.057.446	7,2	2,02
2005.	7.350.074	10,9	2,72	5.454.305	7,8	2,02
2006.	8.180.156	11,3	2,78	6.015.094	10,3	2,04
2007.	9.064.932	10,8	2,81	6.582.189	9,4	2,04
2008.	9.686.102	6,9	2,79	7.140.327	8,5	2,05
2009.	9.411.336	-2,8	2,84	6.922.661	-3,0	2,09
2010.	9.245.543	-1,8	2,81	6.787.860	-1,9	2,06
2011.	9.145.245	-1,1	2,74	6.713.977	-1,1	2,01
2012.	9.038.475	-1,2	2,73	6.577.321	-2,0	1,99
2013.	9.076.600	0,4	2,74	6.538.186	-0,6	1,97
2014.	8.561.358	-5,7	2,58	5.923.573	-9,4	1,79
2015.	8.724.673	1,9	2,57	5.790.252	-2,3	1,71
2016.	8.761.130	0,4	2,51	5.842.689	0,9	1,67
2017.	9.055.924	3,4	2,49	6.115.710	4,7	1,68

Izvor: HUU, 2017.

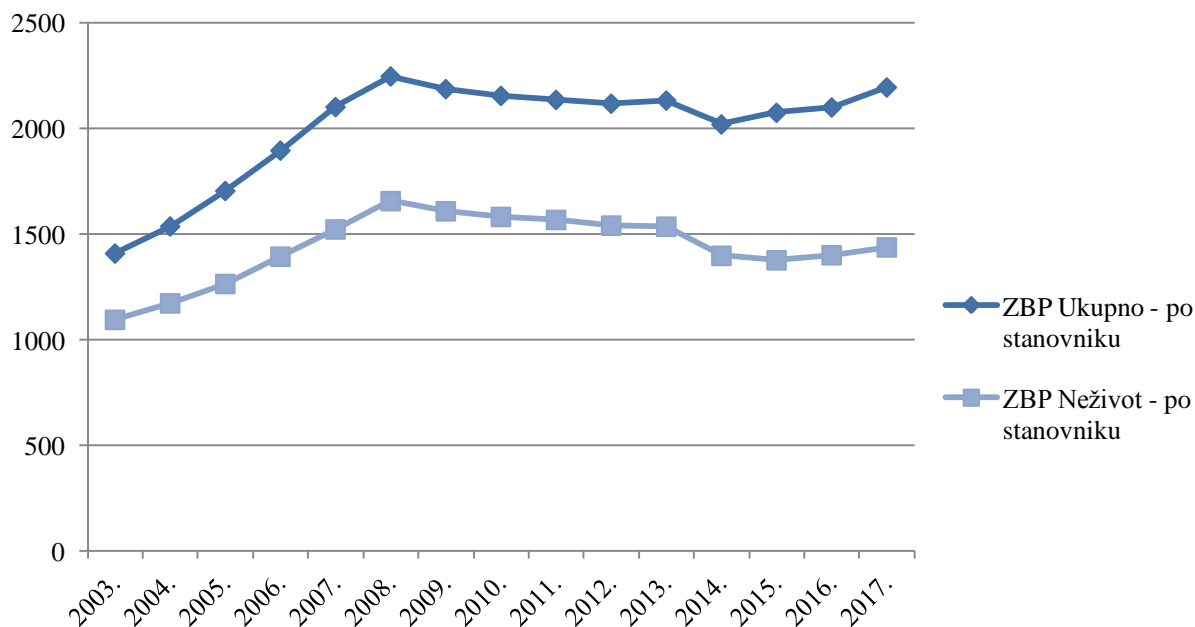
Analizirajući, može se primjetiti kako je udio premije neživotnog osiguranja u BDP u padu od 2011. godine. Najveći udio premije u BDP je bio u 2009. i 2010. godini, a najmanji u 2016. i 2017. godini.

Grafikon 3: Udio zaračunate bruto premije neživotnog osiguranja u BDP

Izvor: Izrada autora

Ukupna premija po stanovniku u 2017. godini je iznosila 2,195 kuna, od čega je 1483 kune za neživotno osiguranje. Uspoređujući 2016. i 2017. godinu. u 2017. godini zabilježen je blagi rast premije po stanovniku neživotnih osiguranja od 83 kune, što je vidljivo na grafikonu 4.

Grafikon 4: Kretanje premije po stanovniku u razdoblju od 2003. – 2017.

Izvor: Izrada autora

Premija po stanovniku (neživotnog osiguranja) je tijekom krize u Hrvatskoj bila u padu od 2008. do 2014. godine (tablica 3). Po ovom pokazatelju Republika Hrvatska je daleko od prosjeka razvijenih država, ali pokazuje da ima potencijal daljnjeg rasta na tržištu osiguranja.

Tablica 3: Kretanje premije po stanovniku u razdoblju od 2003. – 2017.

Godina	Zaračunata bruto premija (000 kn)	Ukupna premija po stanovniku (u kn)	Zaračunata bruto premija neživotnih osiguranja (000kn)	Premija neživotnih osiguranja po stanovniku (u kn)
2003.	6.067.042	1.409	4.717.061	1.095
2004.	6.626.867	1.537	5.075.446	1.173
2005.	7.350.074	1.705	5.454.305	1.265
2006.	8.180.156	1.896	6.015.094	1.394
2007.	9.064.932	2.102	6.582.189	1.526
2008.	9.686.102	2.247	7.140.327	1.657
2009.	9.411.336	2.187	6.922.661	1.609
2010.	9.245.543	2.155	6.787.860	1.582
2011.	9.145.245	2.136	6.713.977	1.568
2012.	9.038.475	2.118	6.577.321	1.541
2013.	9.076.600	2.133	6.538.186	1.536
2014.	8.561.358	2.020	5.923.573	1.398
2015.	8.724.673	2.075	5.790.252	1.377
2016.	8.761.130	2.100	5.842.689	1.401
2017.	9.055.924	2.195	6.115.710	1.483

Izvor: HUU, 2017.

Iz prikazane tablice 4 je vidljivo kako Croatia osiguranje d.d. u 2017. godini ima najviše zaračunatih bruto premija neživotnih osiguranja, uključujući porast od 9,7%, promatrajući sa aspekta društava za osiguranje. Najveći porast zaračunate bruto premije neživotnih osiguranja u 2017. je ostvarilo ERGO osiguranje d.d., i to porast od 42,5%. Vidljivo je kako najveći pad zaračunate premije je imalo Croatia osiguranje kredita d.d. od 77,5% i Croatia zdravstveno osiguranje, pad zaračunate bruto premije od 37,9%. Isto tako, najmanje zaračunate premije neživotnih osiguranja su ostvarene kod Velebit osiguranja d.d., Hrvatsko kreditno osiguranje d.d. koje je ostvarilo pad od 10,3%, Merkur osiguranje d.d. i Izvor osiguranje d.d.

Tablica 4: Zaračunata bruto premija neživotnih osiguranja po društvima

Osiguratelj	Zaračunata bruto premija (u kn)		% promjene	Udio (u %)	
	2016.	2017.	17/16	2016.	2017.
AGRAM LIFE osiguranje d.d	56.442.969	62.062.992	10,0	0,97	1,02
Allianz Zagreb d.d	576.357.240	614.813.318	6,7	9,86	10,05
Croatia osiguranje kredita d.d.	37.915.687	8.531.609	-77,5	0,65	0,14
Croatia osiguranje d.d.	1.735.234.225	1.903.587.488	9,7	29,70	31,12
Croatia zdravstveno osiguranje d.d.	291.237.719	180.909.557	-37,9	4,98	2,96
ERGO Osiguranje d.d.	67.397.671	96.011.580	42,5	1,15	1,57
ERGO životno osiguranje d.d.	0	0	-	0,00	0,00
Erste osiguranje VIG d.d.	0	0	-	0,00	0,00
Euroherc osiguranje d.d.	842.516.304	915.180.435	8,6	14,42	14,97
Generali osiguranje d.d.	275.853.304	302.185.300	9,5	4,72	4,94
GRAWE osiguranje d.d.	130.122.441	134.638.052	3,5	2,23	2,20
HOK osiguranje d.d.	186.887.813	200.903.748	7,5	3,20	3,29
Hrvatsko kreditno osiguranje d.d.	11.814.178	10.593.995	-10,3	0,20	0,17
Izvor osiguranje d.d.	51.123.227	54.033.191	5,7	0,88	0,88
Jadransko osiguranje d.d.	547.846.860	593.036.311	8,2	9,38	9,70

Merkur osiguranje d.d.	25.191.669	25.913.870	2,9	0,43	0,42
OTP osiguranje d.d.	0	0	-	0,00	0,00
Triglav osiguranje d.d.	309.223.465	343.513.548	11,1	5,29	5,62
UNIQA osiguranje d.d.	342.112.940	360.271.556	5,3	5,86	5,89
VELEBIT osiguranje d.d.	56.180.778	0	-	0,96	0,00
VELEBIT životno osiguranje d.d.	0	0	-	0,00	0,00
Wiener osiguranje VIG d.d.	299.229.999	309.522.628	3,4	5,12	5,06
Wusternot životno osiguranje d.d.	0	0	-	0,00	0,00
UKUPNO	5.842.689.108	6.115.709.596	4,7	100,00	100,00

Izvor: HUU, 2017.

Zaračunate bruto premije neživotnih osiguranja u Hrvatskoj zauzimaju oko 67% udjela u ukupnim zaračunatim premijama u osiguranju u 2016. i 2017. godini. Najveće zaračunate premije neživotnih osiguranja su osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila, osiguranje cestovnih vozila (kasko), koji je ostvario porast od 10% u odnosu na prethodnu godinu, zdravstveno osiguranje (ostvarilo porast od 19,2%), i osiguranje od nezgode (tablica 5). Najmanje zaračunate premije neživotnih osiguranja su: osiguranje od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica, osiguranje troškova pravne zaštite, osiguranje jamstava i osiguranje tračnih vozila - kasko, koje je rezultat posljedica krize, loše infrastrukture i nedovoljnog, dugoročnog, kontinuiranog ulaganja.

Tablica 5: Zaračunata bruto premija po vrstama osiguranjima (u kn)

Vrsta osiguranja	Zaračunata bruto premija u kn 2016.	Udio u %	Zaračunata bruto premija u kn 2017.	Udio u %	% promjene 17/16
Osiguranje od nezgode	475.196.860	5,42	455.823.182	5,03	-4,1

Zdravstveno osiguranje	409.205.733	4,67	487.839.564	5,39	19,2
Osiguranje cestovnih vozila-kasko	803.831.412	9,17	883.956.752	9,76	10,0
Osiguranje tračnih vozila-kasko	4.552.087	0,05	7.972.916	0,09	75,1
Osiguranje zračnih letjelica-kasko	10.793.612	0,12	10.136.459	0,11	-6,1
Osiguranje plovila	141.464.234	1,61	148.706.908	1,64	5,1
Osiguranje robe u prijevozu	33.837.934	0,39	32.463.863	0,36	-4,1
Osiguranje od požara i elementarnih šteta	575.659.533	6,57	616.410.231	6,81	7,1
Ostala osiguranja imovine	586.944.949	6,70	591.766.182	6,53	0,8
Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila	2.042.861.615	23,32	2.049.319.944	22,63	0,3
Osiguranje od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica	7.194.662	0,08	5.310.494	0,06	-26,2
Osiguranje od odgovornosti za upotrebu plovila	43.527.300	0,50	38.423.650	0,42	-11,7
Ostala osiguranja od odgovornosti	346.195.406	3,95	372.131.686	4,11	7,5
Osiguranje kredita	152.343.814	1,74	194.349.791	2,15	27,6
Osiguranje jamstva	5.853.448	0,07	7.277.022	0,08	24,3
Osiguranje raznih financijskih gubitaka	122.237.986	1,40	113.734.573	1,26	-7,0
Osiguranje troškova pravne zaštite	3.742.832	0,04	4.650.560	0,05	24,3
Osiguranje pomoći	77.245.691	0,88	95.435.819	1,05	23,5

(ASISTENCIJA)					
UKUPNO	5.842.689.108	66,69	6.115.709.596	67,53	4,7
Ukupno (n+ž)	8.761.130.165	100,00	9.055923.737	100,00	3,4

Izvor: HUU, 2017.

Iz tablice 5 vidljivo je kako u 2017. godini dolazi do rasta zaračunate bruto premije osiguranja tračnih vozila – kasko od 75,1% u odnosu na 2016. godinu. Isto tako dolazi do porasta osiguranja kredita za 27,6%, osiguranja jamstava za 24,3% i zdravstvenog osiguranja od 19,2%.

Neživotna osiguranja koja se ostvarila smanjenje udjela zaračunatih premija u 2017. godini u odnosu na 2016. su: osiguranje od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica (smanjenje od 26,2%) i osiguranje od odgovornosti za upotrebu plovila (smanjenje od 11,7%).

Tablica 6: Broj neživotnih osiguranja po vrstama osiguranja

Vrsta osiguranja	Broj osiguranja 2016.	Udio u %	Broj osiguranja 2017.	Udio u %	% promjene 17/16
Osiguranje od nezgode	2.467.298	25,40	2.468.172	24,88	0,0
Zdravstveno osiguranje	289.345	2,98	354.240	3,57	22,4
Osiguranje cestovnih vozila-kasko	650.510	6,70	592.188	5,97	-9,0
Osiguranje tračnih vozila-kasko	91	0,00	48	0,00	-47,3
Osiguranje zračnih letjelica-kasko	146	0,00	115	0,00	-21,2
Osiguranje plovila	19.539	0,20	21.432	0,22	9,7
Osiguranje robe u prijevozu	16.795	0,17	15.955	0,16	-5,0
Osiguranje od požara i elementarnih šteta	555.801	5,72	617.206	6,22	11,0
Ostala osiguranja	643.876	6,63	618.687	6,24	-3,9

imovine					
Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila	2.657.873	27,36	2.669.208	26,91	0,4
Osiguranje od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica	284	0,00	308	0,00	8,5
Osiguranje od odgovornosti za upotrebu plovila	45.111	0,46	49.845	0,50	10,5
Ostala osiguranja od odgovornosti	171.826	1,77	185.365	1,87	7,9
Osiguranje kredita	28.525	0,29	52.217	0,53	83,1
Osiguranje jamstva	1.353	0,01	1.799	0,02	33,0
Osiguranje raznih financijskih gubitaka	123.669	1,27	132.019	1,33	6,8
Osiguranje troškova pravne zaštite	50.424	0,52	36.644	0,37	-27,3
Osiguranje pomoći (ASISTENCIJA)	480.387	4,95	611.768	6,17	27,3
UKUPNO	8.202.853	84,45	8.427.216	84,94	2,7
Ukupno (n+ž)	9.713.177	100,00	9.920.837	100,00	2,1

Izvor: HUU, 2017.

Neživotna osiguranja u 2017. godini zauzimaju većinski udio u ukupnom broju osiguranja u Republici Hrvatskoj. Dva su osiguranja koja imaju najveći broj osiguranja u neživotnim osiguranjima, i to su: osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila i osiguranje od nezgode. Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila je zakonski obavezno osiguranje u Republici Hrvatskoj za svaku osobu koja posjeduje motorno vozilo, pa je za očekivati da će kao obvezno osiguranje imati najveći broj osiguranja, sa čak od 26,91% udjela u 2017. godini. Osiguranje od nezgode je drugo osiguranje prema broju osiguranja i iznosi 24,88%. Najmanji broj neživotnih osiguranja je kod osiguranja tračnih vozila – kasko, koji je

u padu i smanjio se za 47,3% u 2017. u odnosu na 2016. godinu, i osiguranje zračnih letjelica – kasko koji se pao za 21,2% (tablica 6).

4.2 Analiza likvidiranih šteta u neživotnom osiguranju

Iz tablice 7 vidljivo je kako neživotna osiguranja imaju većinski broj šteta u ukupnim štetama. Najveći broj prijavljenih šteta neživotnog osiguranja u 2017. godini je ostvaren u zdravstvenom osiguranju, osiguranje pomoći (asistencija) i osiguranje cestovnih vozila – kasko, dok je najmanji broj prijavljenih šteta kod osiguranja zračnih letjelica – kasko, osiguranje od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica i osiguranje troškova pravne zaštite. Prema razlici između prijavljenih i riješenih šteta, može se vidjeti kako najveći broj neriješenih šteta neživotnog osiguranja je kod zdravstvenog osiguranja, osiguranja cestovnih vozila – kasko i osiguranja od odgovornosti za upotrebu motornih vozila.

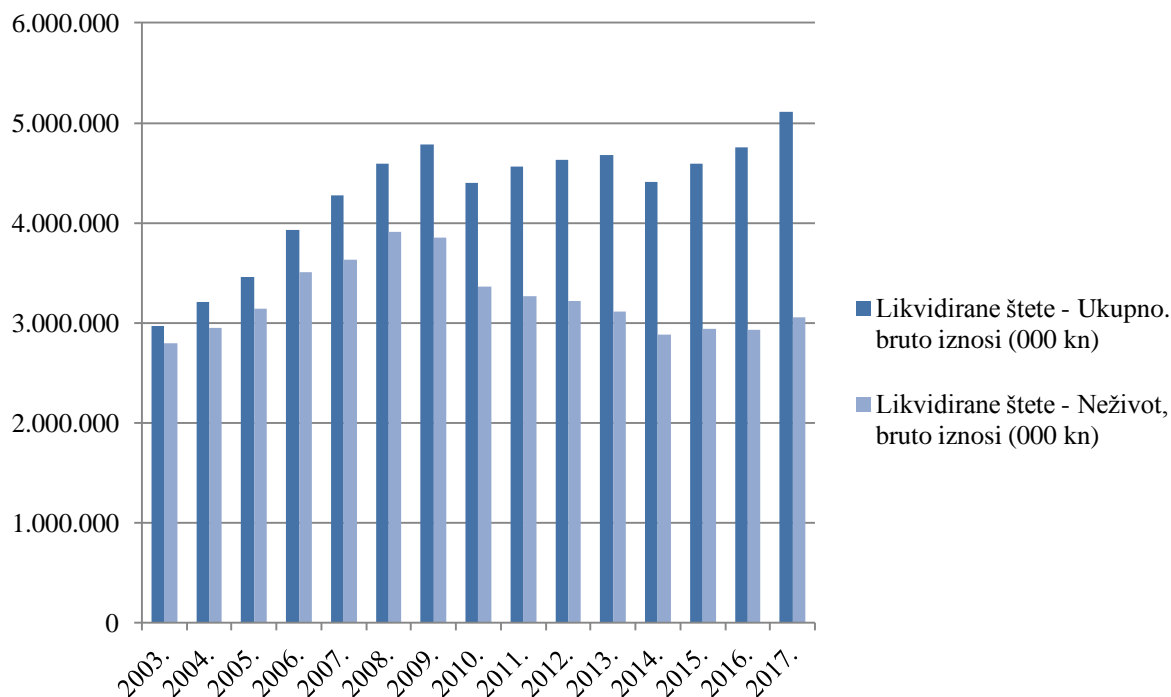
Tablica 7: Kretanje šteta u 2017. godini po vrstama osiguranja

Vrsta osiguranja	Broj šteta u početku 01.01.	Broj prijavljenih šteta u godini	Broj riješenih šteta - likvidirane	Broj riješenih šteta - otklonjene	Broj neriješenih šteta na dan 31.12.
Osiguranje od nezgode	5.595	23.470	16.129	7.520	5.416
Zdravstveno osiguranje	66.829	2.793.224	2.776.425	26.855	56.773
Osiguranje cestovnih vozila-kasko	34.394	121.809	104.270	16.031	35.902
Osiguranje tračnih vozila-kasko	100	341	354	44	43
Osiguranje zračnih letjelica-kasko	16	25	17	15	9
Osiguranje plovila	1.295	2.778	2.008	690	1.375
Osiguranje robe u prijevozu	461	3.073	3.143	244	147
Osiguranje od požara i elementarnih šteta	7.643	43.672	34.399	7.612	9.304

Ostala osiguranja imovine	14.344	88.736	73.775	13.734	15.571
Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila	40.837	98.231	87.160	10.669	41.239
Osiguranje od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica	16	2	2	5	11
Osiguranje od odgovornosti za upotrebu plovila	358	407	251	141	373
Ostala osiguranja od odgovornosti	8.492	18.176	12.094	5.541	9.033
Osiguranje kredita	437	3.194	2.210	913	508
Osiguranje jamstva	24	663	553	73	61
Osiguranje raznih financijskih gubitaka	697	3.526	2.915	560	748
Osiguranje troškova pravne zaštite	26	99	16	27	82
Osiguranje pomoći (ASISTENCIJA)	954	230.682	229.857	612	1.167
UKUPNO	182.518	3.432.108	3.345.578	91.286	177.762
Ukupno (n+ž)	189.845	3.497.802	3.408.072	94.200	185.375

Izvor: HUUO, 2017.

Iz prikazanog grafikona 5 i tablice 8 je vidljivo kako kako su ukupne likvidirane štete u 2017. godini su iznosile 5,11 mlrd. kuna, uz stopu od 7,4% u odnosu na 2016. godinu. Likvidirane štete neživotnog osiguranja su rasle po stopi od 3,8% u 2017. godini u odnosu na prethodnu. U neživotnim osiguranjima stope rasta likvidiranih šteta su bile manje od stope raste kod životnih osiguranja. Najviše likvidiranih šteta neživotnih osiguranje bilo je u razdoblju od 2007. do 2009. godine, nakon kojeg dolazi do pada iznosa likvidiranih šteta.

Grafikon 5: Kretanje likvidiranih šteta u neživotnom osiguranju u razdoblju od 2003. – 2017. (u 000)

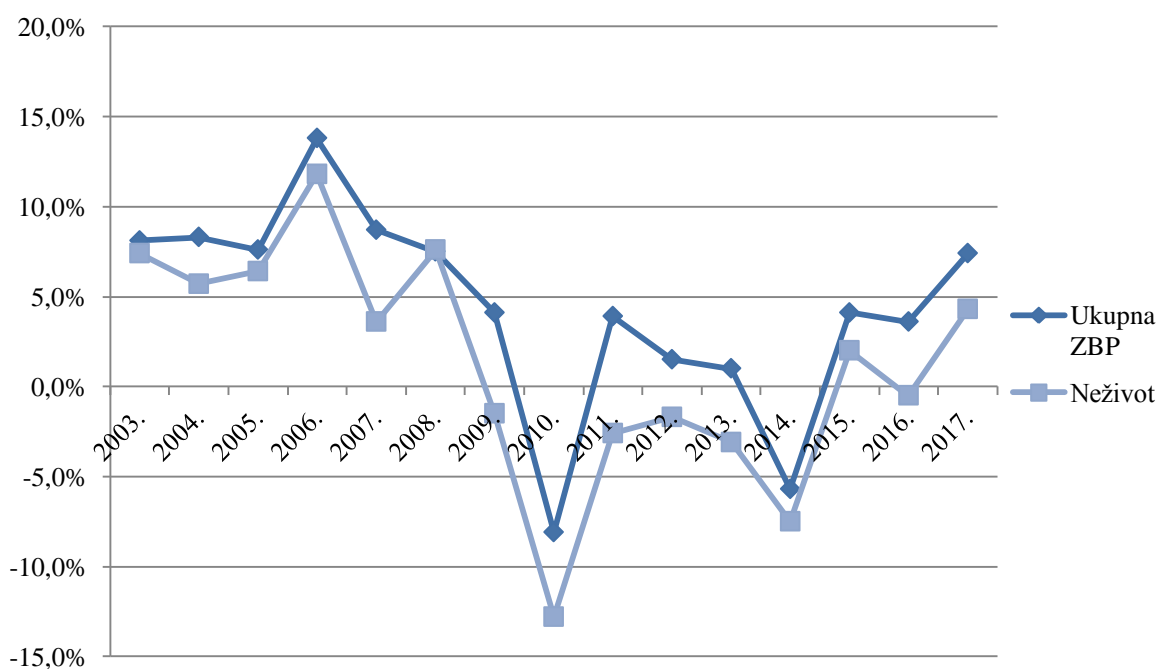
Izvor: HUUO, 2017.

Tablica 8: Kretanje likvidiranih šteta u neživotnom osiguranju u razdoblju od 2003. – 2017.

Godina	Ukupno likvidirane štete, bruto iznosi (000 kn)	% promjene	Likvidirane štete neživotnih osiguranja, bruto iznosi (000 kn)	% promjene
2003.	2.964.752	8,1	2.791.330	7,4
2004.	3.210.950	8,3	2.951.202	5,7
2005.	3.454.986	7,6	3.139.855	6,4
2006.	3.931.111	13,8	3.510.062	11,8
2007.	4.271.337	8,7	3.634.697	3,6
2008.	4.591.865	7,5	3.909.271	7,6
2009.	4.780.848	4,1	3.849.595	-1,5
2010.	4.395.770	-8,1	3.357.310	-12,8
2011.	4.567.768	3,9	3.269.099	-2,6

2012.	4.634.836	1,5	3.214.206	-1,7
2013.	4.679.846	1,0	3.115.561	-3,1
2014.	4.411.555	-5,7	2.882.896	-7,5
2015.	4.591.206	4,1	2.941.397	2,0
2016.	4.754.874	3,6	2.926.363	1,5
2017.	5.106.300	7,4	3.052.559	3,8

Izvor: HUU, 2017.

Grafikon 6: Kretanje likvidiranih iznosa šteta neživotnog osiguranja 2003. - 2017.

Izvor: Izrada autora

Iznosi likvidiranih šteta neživotnih osiguranja su u 2017. godini bili veći za 4,3%, u odnosu na 2016. godinu gdje je došlo do pada likvidiranih šteta za 0,5%. Iz grafikona 6 je vidljivo kako u Hrvatskoj, u razdoblju od 2009. godine do 2014. godine dolazi do pada likvidiranih iznosa šteta, a najveći pad bio je u 2010. godini, i iznosio je 12,8%. Najveći porast likvidiranih iznosa šteta neživotnih osiguranja su u 2006. godini, gdje su za 11,8% bili veći.

5. ZAKLJUČAK

Neživotna osiguranja obuhvaćaju transportna osiguranja, osiguranja imovine u užem smislu, osiguranje od odgovornosti, kreditno osiguranje i osiguranje osoba. Kod prve vrste osiguranja se može osigurati prijevozno sredstvo (brod, zračna letjelica), stvari koje se prevoze i odgovornost. Kod osiguranja imovine u užem smislu je karakteristično osiguranje djelatnosti bila ona industrijska ili trgovačka, privatna osiguranja, poljoprivrede i prometnih sredstava. Osiguranje od odgovornosti je osiguranje u kojem se osiguranik osigurava kod društva da bi se zaštitio u slučaju prouzročenja štete trećoj osobi. Kreditno osiguranje predstavlja osiguranje u kojem osiguratelj jamči da će podmiriti vjerovniku dužnikove obveze, ukoliko dužnik ne može ispuniti obvezu plaćanja duga. I, zadnja vrsta neživotnih osiguranja, osiguranje osoba uključuje proizvode: zdravstvenog osiguranja, osiguranja od nezgode i putno osiguranje.

Provedena je analiza tržišta neživotnih osiguranja u Republici Hrvatskoj kroz period od 2003. godine do 2017. godine, na temelju koje se može zaključiti kako je na tržište, točnije na premiju utjecala posljednja svjetska ekonomska i financijska kriza koja se puno duže zadržala u Hrvatskoj u odnosu na ostale zemlje i liberalizacija tržišta osiguranja od automobilske odgovornosti te dinamiziranje tržišta pod utjecajem troškovne efikasnosti i privatizacijskih procesa. Isto tako, za Republiku Hrvatsku je karakteristično kako neživotna osiguranja "posjeduju" oko 70% ukupnog tržišta osiguranja. Analizirajući premiju po stanovniku u nizu godina se može uvidjeti, kako nema nekih većih oscilacija na hrvatskom tržištu, ali pokazuje kako je Hrvatska daleko od prosjeka razvijenih država Europske unije, ali ima potencijal daljnjeg rasta na tržištu osiguranja. Što se tiče premija prema društvima za osiguranje, Croatia osiguranje d.d. je vodeća osiguravajuća kuća u Republici Hrvatskoj, s tim da je ERGO osiguranje d.d. ostvarilo najveći rast ako se promatra 2017. u odnosu na 2016. godinu. Dva su osiguranja koja imaju najveći broj osiguranja u neživotnim osiguranjima, osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila i osiguranje od nezgode, a s aspekta najvećeg broja prijavljenih šteta su štete zdravstvenog osiguranja. U Hrvatskoj je u današnje vrijeme zanemareno osiguranje imovine, gdje građani nisu svjesni u kakvom rizičnom području žive i kojima su svim rizicima izloženi, posebice na području Dalmacije, gdje su u 2017. godini bile teške posljedice požara i izazvale milijunske štete. Isto vrijedi i za poljoprivredu, koja je jedna od rizičnijih gospodarskih grana, te je bitno osigurati usjeve i nasade, sa svrhom zaštite od

mogućih elementarnih i drugih nepogoda, jer egzistencija gospodarstva i poljoprivrednika ovisi o tome.

LITERATURA

1. Andrijašević S., Petranović V. (1999): Ekonomika osiguranja, Alfa, Zagreb
2. Croatia osiguranje: Putno turističko osiguranje (Internet), raspoloživo na: <https://webshop.crosic.hr/ip/Putno/PutnoOsiguranjeDo45Dana> (06. 07. 2019.)
3. Ćurak M., Jakovčević D. (2017): Osiguranje i rizici, RIF, Zagreb
4. HIFE (2014): (Internet), raspoloživo na: <http://www.hife.hr/sadrzaj/osiguranje/9> (17. 08. 2019.)
5. HUO (2017): Statistička izvješća (Internet), raspoloživo na: <https://www.hou.hr/hrv/statisticka/izvjesca/18/> (03. 09. 2019.)
6. Kočović J., Šulejić P., Rakonjac Antić T. (2010): Osiguranje, Ekonomski fakultet Beograd, Beograd
7. Leksikon (2015): Osiguravateljno dioničko društvo (Internet), raspoloživo na: <http://www.poslovni.hr/leksikon/osiguravateljno-dionicko-drustvo-1005> (09. 08. 2019.)
8. Narodne novine (2013): Zakon o HBOR, Narodne novine d.d. Zagreb, 138/06, 25/13
9. Narodne novine (2013): Zakon o obveznim osiguranjima u prometu, Narodne novine d.d. Zagreb, 151/05, 36/09, 75/09, 76/13, 152/14.
10. Narodne novine (2018): Zakon o osiguranju, Narodne novine d.d. Zagreb, 30/15, 112/18.
11. Narodne novine (2019): Zakon o trgovačkim društvima, Narodne novine d.d. Zagreb, 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19.
12. Risk partner (2019): Uloga brokera (posrednika) u osiguranju (Internet), raspoloživo na: <https://riskpartner.hr/> (24. 06. 2019.)

PRILOG 1

[← Natrag na web](#) Putno turističko osiguranje

Putno turističko osiguranje

1 Osnovni podaci → 2 Odabir pokrića 3 Ugovaratelj 4 Osiguranici 5 Rekapitulacija 6 Naplata

Osnovni podaci

Početak osiguranja

Kraj osiguranja

Način osiguranja

- Individualno (pojedine osobe)
- Obiteljsko (roditelji i djeca do 28. godine)
- Grupno (8 i više osoba)

Osiguranci su?

- Hrvatski državljani ili strani državljani s reguliranim boravkom u Republici Hrvatskoj
- Strani državljani s prebivalištem izvan Hrvatske

Destinacije

- Europa (bez Švicarske)
- Švicarska
- SAD, Kanada, Australija i Japan
- Ostale države svijeta

Hoće li se osiguranci baviti sportom?

- Ne
- Da, rekreativno
- Da, amaterski

NAPOMENA: Obveza osiguratelja isključena je u cijelosti za sudjelovanje na auto-moto natjecanjima i pripremama za njih, pri sportskom letenju, u padobranstvu, pri letenju zmajem ili jedrilicom, za vrijeme ronjenja i podvodnog ribolova, u alpinizmu, te za vrijeme skijanja izvan uređenih skijališta.

Ukupna premija

[Dalje →](#)

[← Natrag na web](#)

Prilog 1: Primjer ugovaranja putnog turističkog osiguranja putem web-a

Izvor: Croatia osiguranje: Putno turističko osiguranje (Internet), raspoloživo na: www.webshop.crosig.hr/ip/Putno/PutnoOsiguranjeDo45Dana.aspx (06. 07. 2019.)

SAŽETAK

Cilj ovog rada je bio analizirati tržište neživotnog osiguranja u Republici Hrvatskoj. Tržište neživotnog osiguranja sadrži veliki niz proizvoda neživotnog osiguranja. Provedena analiza je pokazala kako je na tržište, premiju neživotnog osiguranja utjecala posljednja svjetska ekonomska i financijska kriza koja se puno duže zadržala u Hrvatskoj u odnosu na ostale zemlje i liberalizacija tržišta osiguranja od automobilske odgovornosti i dinamiziranje tržišta pod utjecajem troškovne efiksnosti i privatizacijskih procesa. Isto tako, utvrđeno je da je za Republiku Hrvatsku je karakteristično kako neživotna osiguranja "posjeduju" oko 70% ukupnog tržišta osiguranja. Analizirajući premiju po stanovniku u nizu godina se utvrdilo kako nema nekih većih oscilacija na hrvatskom tržištu. Croatia osiguranje d.d. je vodeća osiguravajuća kuća u Hrvatskoj. Dva su osiguranja koja imaju najveći broj osiguranja u neživotnim osiguranjima, osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila i osiguranje od nezgode, a s aspekta najvećeg broja prijavljenih šteta su štete zdravstvenog osiguranja.

Ključne riječi: neživotno osiguranje, tržište, Republika Hrvatska

SUMMARY

The aim of this study was to analyze the non-life insurance market in the Republic of Croatia. The non-life insurance market includes a large number of non-life insurance products. The analysis showed that the market for non-life insurance was influenced by the last global economic and financial crisis that stayed longer in Croatia compared to other countries and the market liberalization of motor third party liability and market dynamics under the influence of cost efficiency and privatization processes. Similarly, it has been established that for the Republic of Croatia, it is characteristic that non-life insurance accounts for approximately 70% of the total insurance market. Analyzing insurance density over a number of years, it has been found that there are no major oscillations in the Croatian market. Croatia osiguranje d.d. is the leading insurance company in the Republic of Croatia. The two insurance lines that have the largest number of non-life insurance are motor third party liability insurance and accident insurance, and from the aspect of the largest number of claims reported are health insurance.

Keywords: non-life insurance, market, Republic of Croatia